

« zurück blättern vor »

GRĘPLOWAĆ v. imp., ab 1549; auch *gramplować*, *gremplować*; ‘Woll-, Leinen- oder Baumwollrohstoff kämmen, um diesen zum Spinnen vorzubereiten’ – ‘rozplątywać i czesać włókna bawełniane, wełniane, lniane, przygotowując je do przędzenia’: 1549 LibMal 149v, SPXVI *dwy do wroczlawa cyzlowyckowy kthori karthi do gremplowanaya sukna przedawal, wyarmark wftapni za kopą*. o 1568 SienHerb 469b, SPXVI *Weźmi bawełny czofány / ábo gręplowány / rozmocz tę wełnę [!] w foku z bábki*. o 1588 Calep 166a, SPXVI *Carmino – Grampluie, trzepię czeszę wełne*. o 1596 Volck Ggg, SPXVI *Grępluję / Carmino*. o (†1611) 1613 SyrZiel 665, SP17 *Sczęc ábo Sczotki [...] fukiennikom, ktorzy do czosfania y gręplowania Sukien nawięcey ich używáią, náznaiomitsze*. o 1776 Dudz 39, MAY *Grępla – szcotka dróciana do czesania wełny, ztąd Grępluie*. o (1777–1791) 1903 Staszic Dzień. II 28, DOR *Wełnę, przebierają, skubią, gręplują i przędą*. o 1790 Jezier.Rzepicha 72, DOR *Rzepicha przędąc albo gręplując wełnę, słuchala matki opowiadającej przy robocie krosien przypowieść (...)* o przypadku krola Popiela. o (1903) 1926 Dyak.Przyr. 273, DOR *Główki kwiatowe [szczeci folarskiej] o sztywnych tatkach pokrywy, zagiętych na końcu hakowato, służą do gręplowania, czyli szcotkowania wełny przy wyrobie sukna*. o (1919) 1926 Żer.O Adamie 13, DOR *Płynęły obłoczki białe, przejrzyste, gręplowane przez ciepły wiatr w pasemka wełny niebiańskiej*. o 1952 Bogusz.Kura 178, DOR *Z dużej dwudrzwiowej szafy wydobyta brudne worki takiej samej wełny i całe płaty innej, już gręplowanej*. – (SŁA), SPXVI, CN, TR, L, SWIL, SW, LSP, DOR. o **Var:** *gramplować* v. imp., 1588 Calep 166a, SPXVI – nur SPXVI; *gremplować* v. imp., [hapax] 1549 LibMal 149v, SPXVI – SPXVI, SWIL, SW; *gręplować* v. imp., 1568 SienHerb 469b, SPXVI – (SŁA), SPXVI, CN, TR, L, SWIL, SW, LSP, DOR. o **Etym:** nhd. *krämpeln* v., ‘Wolle mit einem bestimmten Instrument bearbeiten, kämmen, kratzen’, GRI. o **Konk:** *czesać* v. imp., bel. seit 1455, MĄCZ, zuerst geb. STP; *szcotkować* v. imp., bel. seit 1950, DOR, zuerst geb. SWIL. o **Der:** *gręplownik* subst. m., ‘jmd., der Wolle kämmt’, [hapax] 1596 Volck Ggg, SPXVI; *gręplownik* subst. m., zuerst geb. TR; *przegreplować* v. pf., zuerst geb. L; *gremplownia* subst. f., ‘Werkstatt, in der Wolle gekämmt wird’, zuerst geb. SWIL. ❖ Dieses Verb kann auch eine Ableitung von *grępel* sein, die Belegdaten sprechen aber eher für eine etwa gleichzeitige Entlehnung aus dem Deutschen.

« zurück blättern vor »